

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU KURULUŞ VE İŞLEYİŞ YÖNERGESİ

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı Karadeniz Teknik Üniversitesi ve bağlı kuruluşlarında deney hayvanları ile yapılacak olan bilimsel araştırma, test, eğitim-öğretim gibi temel etkinliklerde kullanılan yöntem ve materyaller ile ilgili minimum etik standartları saptamak, etik ilkeler doğrultusunda görüş bildirmek ve araştırma önerilerini bu açıdan incelemek üzere oluşturulacak Karadeniz Teknik Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurul'unun kuruluşu, görevleri, çalışma yöntemi, ilkeleri ve işleyişine ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, Karadeniz Teknik Üniversitesinde deney amacıyla kullanılacak hayvanların kullanımından önce alınması gereken izinleri, Karadeniz Teknik Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'nun oluşturulmasını ve bu kurulun çalışma usul ve esaslarını, görevlerini, eğitim, denetim ve yükümlülüklerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 2547 Sayılı Yasanın 14. Maddesine dayalı olarak 15 Şubat 2014 tarih ve 28914 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre hazırlanmıştır.

Kısaltmalar ve tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen kısaltmalar;

- a) *KTÜ CAM*: Karadeniz Teknik Üniversitesi Cerrahi Uygulama ve Araştırma Merkezini,
- b) *HADMEK*: Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulunu,
- c) *KTÜ HADYEK*: Karadeniz Teknik Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunu

(2) Bu Yönergede geçen tanımlar;

a) *Deney*: Bilimsel amaçlarla hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek her türlü prosedür veya prosedürler bütünü,

b) *Deney hayvanı*: Prosedürlerde kullanılan, serbest yaşayan veya çoğalan larva biçimleri, canlı kafadanbacaklılar ve normal fetal gelişimlerinin son üçte birlik döneminden itibaren memeliler dahil, insan olmayan herhangi bir omurgalı canlıyı,

c) *Deney ünitesi*: Hayvanlar üzerinde her türlü prosedür veya prosedürlerin gerçekleştirildiği, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından çalışma izni bulunan Karadeniz Teknik Üniversitesindeki birimleri,

ç) *Etik*: Araştırmalarda kullanılacak hayvanlarla ilgili olarak insan ve hayvan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, hayvana yönelik yapılacak tutum ve davranışa yol gösterici evrensel kuralları,

d) *Hayvan refahı birimi*: Karadeniz Teknik Üniversitesi Cerrahi Uygulama ve Araştırma Merkezinde hayvanların refahı ve bakımından sorumlu birimi,

e) *İn vivo deney*: Canlı ortamda yapılan deneyi,

f) *İyi laboratuvar uygulamaları*: Klinik çalışmalar dışındaki sağlık ve çevre güvenliği çalışmalarının planlanması, yapılması, izlenmesi, kaydedilmesi, arşivlenmesi ve rapor edilmesi şartları ve yönetim usulleri ile ilgili kalite sistemini,

g) *Kullanıcı*: Deney hayvanlarını prosedürlerde kullanmaya yetkili olan kişiyi,
ğ) *Proje*: Tanımlanmış bilimsel bir amacı olan ve bir ya da daha fazla prosedürü kapsayan iş programını,

h) *Prosedür*: Hayvanların; doğurtulması, kuluçkadan çıkarılması ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyunun devam ettirilmesi süreçleri dahil, iyi veteriner hekimlik uygulamalarına uygun olarak bir iğnenin batırılmasının yarattığına eşit veya daha fazla acı, eziyet, ızdırap veya kalıcı hasara sebep olabilecek şekilde, deneysel, bilimsel veya eğitici amaçlarla kullanılmasını,

1) *Rektör*: Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörünü,

i) *Sekretarya*: Karadeniz Teknik Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu çalışmalarında gerekli koordinasyonu sağlayan, yazışmaları yapan ve kayıtları tutan kişi veya kişileri,

j) *Üniversite*: Karadeniz Teknik Üniversitesini (KTÜ),

k) *Üretici kuruluş*: Hayvanların, deney amacıyla kullanılabilmesi için yaşa ve büyüklüğe gelinceye kadar yetiştirildiği, bakıldığı ve deneylerde kullanılmak amacı ile üretildiği, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından izin verilmiş gerçek veya tüzel kişiyi,

l) *Yetiştirilmiş hayvan*: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından izin verilen tesislerde üretilen ve bu Yönerge çerçevesinde yapılacak deneylerde kullanılmak üzere yetiştirilerek, kimliklendirilmiş ve kayıt altına alınmış hayvanı,

m) *3R ilkesi*: Mümkün olan her durumda, canlı hayvan yerine bilimsel açıdan geçerli başka alternatif bir yöntem ya da deneme stratejisinin uygulaması (replacement), proje hedeflerinden ödün vermeden kullanılacak hayvan sayısının olabildiğince azaltılması (reduction), hayvanlara acı, eziyet, ızdırap çektirecek ve kalıcı hasar yapacak prosedürlerin iyileştirilerek hayvan refahının artırılmasını (refinement),

ifade eder.

Deney hayvanlarının kullanılma amaçları

MADDE 5- (1) Deney hayvanları;

- a) Temel araştırmalar,
 - b) İnsan, hayvan ve bitkilerdeki hastalık veya diğer anormalliklerin önlenmesi, tanı, tedavisi veya bunların etkilerinden kaçınılması,
 - c) İnsan, hayvan ve bitkilerde fizyolojik bozuklukların incelenmesi, belirlenmesi, düzeltilmesi veya değiştirilmesi,
 - ç) Hayvanların refahı ve tarımsal amaçlarla yetiştirilen hayvanların üretim şartlarının iyileştirilmesi,
 - d). Söz konusu canlılarda davranışsal özelliklerin değerlendirilmesi, tespiti, düzenlenmesi veya değiştirilmesi amacıyla; ilaçların, aşuların, gıdaların, diğer madde ve ürünlerin geliştirilmesi, imalat, kalite, etkinlik ve güvenlik testlerinin yapılması
 - e) İnsan ve hayvan sağlığı ve refahı için doğal çevrenin korunması
 - f) Türlerin korunmasını amaçlayan araştırmalar
 - g) Mesleki becerilerin kazandırılması, sürdürülebilmesi veya geliştirilmesi için öğrenim veya eğitim,
 - ğ) Adli araştırmalar,
- için kullanılabilir.

Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunun kuruluşu

MADDE 6- (1)KTÜ HADYEK;

- a) Deney hayvanları kullanımını konusunda deneyimli, tam zamanlı çalışan KTÜ öğretim üyelerinden bir başkan.

b) Deney hayvanı yetiştirilmesi, üretilmesi bakımından sorumlu ve deney hayvanları kullanım sertifikasına sahip, KTÜ CAM'da tam gün çalışan, hayvan deneyleri konusunda en az bir yıl tecrübeli bir veteriner hekim,

c) KTÜ CAM Müdürü,

ç) KTÜ bünyesinde deney hayvanları ile çalışma yapan birimlerde görevli kurumun ihtiyacına göre belirlenen uzmanlık alanları ya da birimlerden seçilecek öğretim üyeleri,

d) Kendisi ve birinci derece yakınları, hayvanlar üzerinde deneysel çalışma yapmayan ve Üniversite ile çıkar ilişkisi olmayan bir T.C. vatandaşı,

e) Üniversite ile çıkar ilişkisi olmayan bir sivil toplum kuruluşuna kayıtlı T.C. vatandaşı bir üyeden oluşur.

(2) KTÜ HADYEK'te görev alacak en az bir üyenin in vivo hayvan deneylerinde en az bir yıl tecrübeli ve doktora veya tıpta uzmanlık derecesine sahip olması gereklidir.

MADDE 7- (1) KTÜ HADYEK'in düzenli çalışması, başvuruların alınması, değerlendirilmesi ve arşivlenmesi amacıyla ayrı bir sekreteryaya birimi oluşturulur.

MADDE 8- (1) KTÜ HADYEK Başkanı, Başkan Vekili, sekreter ve üyeler KTÜ Tıp Fakültesi Dekanlığı önerisi ile Rektör tarafından atanır.

MADDE 9- (1) KTÜ HADYEK üyelerinin görev süresi dört yıldır. Görev süresi biten üye yeniden atanabilir. Bir takvim yılı içinde izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayanın üyeliği kendiliğinden düşer. Üyelik sıfatının ölüm, emeklilik, ayrılma veya herhangi bir nedenle sona ermesi veya üyeliğinin düşmesi halinde, yerine aynı usulle ve kalan süreyi tamamlamak üzere, ayrılan üyenin nitelikleri taşıyan yeni bir üye görevlendirilir.

Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 10- (1) Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulun görev ve yetkileri aşağıdakilerden ibarettir.

a) HADMEK'in belirlediği etik ilkeler ve iyi laboratuvar uygulamaları çerçevesinde kendi çalışma usul ve esaslarını belirleyen yönergeyi hazırlamak ve gerekli hallerde değişiklik önerileri yapmak.

b) Deney hayvanları üzerinde yapılacak tüm işlemlerin etik yönden kabul edilebilir sınırlarını belirleyerek çalışma protokollerini onaylamak veya gerekçeli olarak kabul etmemek.

c) Kurum içinde deney hayvanı kullanılması sürecinin 3R ilkelerine ve etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemek ve bu amaçla gerekli düzenlemeleri yapmak.

ç) Deney hayvanı kullanılmayan veya en az sayıda hayvan kullanılan ya da daha az acı veren alternatif yöntemlerin geliştirilmesine ve doğrulanmasına katkıda bulunacak araştırmaları teşvik etmek.

d) Deney hayvanları üzerinde yapılacak işlemlerin onaylanmış protokole göre yapılmasını ve gerektiğinde sonlandırılmalarını sağlamak.

e) Deney hayvanlarında çalışacak personelin gerekli eğitim almasını sağlamak. Bu amaçla sertifika programları düzenlemek. Sertifikası olmayanların deney hayvanları ile çalışmasını engellemek.

f) Düzenlenecek eğitim sertifika programlarını otuz gün önce HADMEK'e bildirmek.

g) Düzenledikleri sertifika eğitim programları ve eğitim sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerler ile ilgili bilgileri HADMEK'e bildirmek.

ğ) Deney hayvanlarının üretim, yetiştirme, barındırma ve nakil koşulları ile deneylerin yapıldığı laboratuvar koşullarını ve ekipmanın etik yönden uygun olup olmadığı denetlemek, uygun görmediği durumlarda deney hayvanı kullanılmasını engellemek.

h) Deney hayvanı kullanımı ile ilgili her türlü bilgi ve veriyi toplamak, deney hayvanı yıllık kullanım raporunu hazırlamak ve istatistikî veri tabloları ile yıllık faaliyet raporunu hazırlayarak Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kuruluna sunmak.

i) Deneysel çalışmalar sonunda ortaya çıkan atıklar, ölü hayvanlar ve tıbbi atıkların 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde yok edilmesini sağlamak.

i) Deney hayvanlarının 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine göre kayıt altına alınmalarını ve izlenebilmelerini sağlamak.

j) Deneyde kullanılan hayvanların, prosedür sonrası sahiplendirilmesi veya çiftçilik sistemine iadesinde sakınca görülüp görülmediği bildirmek.

Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunun çalışma yöntemi

MADDE 11- (1) KTÜ HADYEK aşağıda belirtildiği şekilde çalışır:

a) KTÜ HADYEK ayda en az bir defa üyelerin en az üçte ikisinin katılımı ile kurum içinde ve önceden ilan edilmiş tarihte başkanın belirlediği gündemle toplanır. Başkanın yokluğunda vekil başkanlık yapar.

b) Kararlar oy çokluğu ile alınır. Oy eşitliği durumunda başkanın oyu yönünde karar verilir.

c) Başvurular geliş sırasına göre gündeme konur ve en geç kırk iş günü içinde karara varılır ve karar yazılı olarak proje yürütücüsüne bildirilir. KTÜ HADYEK başvuruları inceleyerek “*uygun*”, “*düzeltilmesi gerekir*”, “*koşullu olarak uygun*” veya “*ret*” kararı verir. Gerekli hallerde kurul deneyimli uzmanların yazılı görüşüne başvurabilir veya uzmanları toplantıya davet ederek sözlü görüş isteyebilir.

ç) Düzeltilmesi yönünde karar verildiğinde, başvurular yürütücü tarafından düzeltildikten sonra tekrar değerlendirilir. Bunlar için “*uygun*”, “*koşullu uygun*” ya da “*ret*” kararı verilir.

d) İlk başvuruda ya da düzeltildikten sonraki başvuruda “*koşullu uygun*” kararı verilmiş projeler, kararda belirtilen süre ile izlendikten sonra istenen koşulların yerine getirilip getirilmediği de dikkate alınarak “*uygun*” ya da “*uygun değildir*” şeklinde karar verilir.

e) İzin verilen projelerde hayvan refahını olumsuz etkileyecek herhangi bir değişiklik olup olmadığı KTÜ HADYEK tarafından denetlenir. Onaylanan projeye uyulmaması durumunda, verilen izin KTÜ HADYEK tarafından iptal edilir.

f) Etik kurul üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili kurul üyesi toplantıya katılamaz ve oy kullanamaz.

g) Bütün başvurular ve alınan kararlar bir veri tabanında en az beş yıl süre ile saklanır. Kayıtlar HADMEK, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Üniversite yönetiminin denetimine açık tutulur.

ğ) Başkanlığa bağlı olarak oluşturulan sekreteryaya HADYEK’in çalışmalarının ve kayıtlarının düzenli tutulmasını sağlar.

Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kuruluna başvuru

MADDE 12- (1) Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kuruluna başvuru aşağıdaki gibi yapılır.

a) KTÜ HADYEK’e yapılacak başvurular BAŞVURU FORMU’nun eksiksiz doldurulması ile yapılır.

b) Yalnızca Karadeniz Teknik Üniversitesi bünyesinde yapılacak olan her türlü araştırma projesi, tez çalışmaları, eğitim amacıyla yapılacak öğrenci uygulamaları ve demonstrasyonlar için başvurular kabul edilir.

c) Saha araştırmalarının birden fazla ilde yürütülmesi halinde sadece bir yerin HADYEK onayının alınması yeterlidir.

) Karadeniz Teknik niversitesi mensubu olmayan ancak Karadeniz Teknik niversitesindeki araştırma birimlerinde çalışmalarını yapacak olan araştırmacılar ilgili birimden alınmış izin belgelerini başvuru formuna eklemeleri zorunludur.

d) Başvurular, proje yürütücüsü tarafından yapılır. Tez çalışmalarında yürütücü, danışman ğretim üyesidir.

e) Onay için sunulan araştırma protokollerinde deney hayvanı kullanan kişinin kullanım sertifikası yoksa çalışmaya onay verilmez.

f) Bir araştırmacı, kendi sertifikası olmaması halinde araştırma yürütücüsü olarak başka kişilerle ortak çalışma yapmak amacıyla KT HADYEK'e başvurabilir. Bu durumda, deney hayvanı üzerinde yapılacak uygulamalar, projede görev alan sertifika sahibi diğer bir araştırmacı tarafından yürütülür.

g) KT HADYEK onayı alındıktan sonra projedeki ve çalışmaya katılacak kişilerdeki değişiklikler yürütücü tarafından HADYEK'e yazılı olarak bildirilir ve onayı alınır.

đ) KT HADYEK tarafından projelere azami beş yıl süre ile izin verilir, süre uzatımı talebi olması halinde, talebin gerekçelendirilmesi şartıyla ek süre verilebilir.

h) Aşağıdaki müdahaleler KT HADYEK iznine tabi değildir:

1) Teşhis ve tedavi amaçlı klinik uygulamalar.

2) l hayvan veya dokusu, mezbaha materyalleri, atık fetuslar ile yapılan prosedürler.

3) Süt sağma.

4) Dışkı veya altlık rneği toplama.

5) Sürüntü ile örnek alma.

Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulun alışma ilkeleri

MADDE 13- (1) KT HADYEK aşağıdaki ilkelere göre çalışır.

a) Bilimsel araştırmalarda kullanılacak deney hayvanlarına kötü muameleleri engellemek.

b) Deney hayvanlarının bu Yönergenin 5. maddesinde belirtilen amaçlar kapsamında kullanılmasını sağlamak.

c) Ağır acı, stres ya da buna denk eziyet veren deneylerde bir hayvanın bir defadan fazla kullanılmasını engellemek. Zorunlu olarak kullanılması durumunda bunun sağlam bilimsel gerekçelere dayandırılmasını sağlamak.

) Eğitim veya sunum amaçıyla kongre, konferans ve seminerlerde ağrılı deneylerin yapılmasını engellemek.

d) Araştırmalar süresince kullanılan deney hayvanlarına, türüne uygun şartlar hazırlanmasını ve en iyi fizyolojik, davranışsal ve çevresel koşulların teminini sağlamak.

e) Deney hayvanlarının uygun koşullarda ve eğitilmış personel ile bakılmasını sağlamak.

f) Canlı hayvanlarda yapılacak deney amaçlı çalışmaların sorumlu veteriner hekim gözetiminde yapılmasını sağlamak.

g) Daha önce ayrıntılı olarak yapılmış deneylerin tekrarını önlemek.

đ) Deney için uygun hayvan ve yöntemin seçilmesini sağlamak.

h) Geçerli bilimsel sonuç verebilecek en az sayıda hayvan kullanılmasını sağlamak.

ı) Ağrı ve acı verecek deneylerin uygun anestezi ve ağrı kesici ilaçlar kullanılarak yapılmasını sağlamak.

i) Ağır ve uzun süreli acıya maruz bırakacak deneylerin yapılmasına, etik ilkeler ile araştırmadan elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı dikkate alınarak karar vermek.

j) Bilimsel hedeften uzaklaşmadığı ve hayvanın refahının bozulmadığı sürece hayvanlar üzerinde birden fazla uygulama yaparak, deneyde kullanılan hayvanların sayısını azaltmak.

k) Deneyde kullanılarak ölen hayvanların doku ve organlarının paylaşılması kapsamında diğer başvurularda değerlendirilmesini sağlamak.

l) Onay verilen projelerde, içerikte ve çalışmaya katılacak kişilerde yapılacak değişiklikleri takip etmek ve gerekli izinlerin alınmasını sağlamak.

m) Hayvanların deney sonrası uygun koşullarda acı çekmeden öldürülmelerini sağlamak.

n) Araştırmada kullanılan ve yaşamlarını sürdüren deney hayvanlarına, deney sonunda sağlıklı yaşam koşullarının teminini sağlamak.

o) Yalnızca kendi bünyesindeki hayvan refahı biriminin denetiminde gerçekleştirilecek prosedürlere izin vermek.

Deney hayvanı ve araştırmalara ilişkin uygulamalar

MADDE 14- (1) Deney Hayvanı ve Araştırmalara İlişkin Uygulamalar aşağıdaki şekilde yapılır.

a) Deney hayvanı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapmak isteyen veya deney hayvanlarına dokunarak katkıda bulunan öğrenciler, araştırmacılar, akademik, sağlık, teknik ve idari personel deney hayvanı kullanıcısı olarak kabul edilir.

b) Deney hayvanı kullanıcıları, sertifika almadan bu hayvanlar üzerinde deney, eğitim, test amacıyla işlem yapamaz ve çalışma mekânlarında bu hayvanları barındıramazlar.

c) Deneylerde kullanılacak fare, sıçan, kobay, tavşan türlerin ve tüm hayvanların kayıtlı yasal deney hayvanı üreticisi veya tedarikçilerinden alınmış olması şartı aranır.

ç) Köpek gibi evcil türlerin sokakta başıboş olanları, deneylerde kullanılamaz. Ancak, hayvan sağlığı ve refahı ile ilgili çalışmalara ihtiyaç duyulması, çevre, insan ve hayvan sağlığına karşı ciddi tehlike oluşturması ve çalışmanın amacının sadece başıboş hayvan kullanılarak gerçekleştirilebileceğine dair bilimsel gerekçeler sunulması hallerinde bu hayvanlar da deneylerde kullanılabilir.

d) Çiftlik hayvanları ile yapılacak çalışmalarda Trabzon bölgesindeki çiftliklerde veya bireysel hayvan yetiştiricilerinin hayvanları kullanılarak yapılacak çalışmalara onay verilir. Bu durumda Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünce proje bazlı olarak verilmiş izin belgesi istenir.

e) Çiftlik hayvanlarıyla yapılacak araştırmalarda, araştırma ekibinin içinde bir veteriner hekimin bulunması zorunludur. Bu durumda veteriner hekimin deney hayvanları kullanım sertifikası bulunması gerekli değildir.

f) Doğadan alınmış yaban hayvanı üzerinde yapılacak deneyler, bilimsel gerekçesi yanında diğer hayvanların deneyin amacı bakımından yeterli olmaması halinde onaylanır. Bu konuda yapılan çalışmalarda HADYEK onayından sonra Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden izin alınır.

Hayvanların deneylerde tekrar kullanımı

MADDE 15- (1) Hayvanın genel sağlık durumu tamamen eski haline dönmüşse ve hayvan üzerinde daha önce gerçekleştirilen prosedürleri değerlendirebilecek bir veteriner hekim tarafından uygun bulunmuşsa, daha önce kullanılan bir hayvanın tekrar kullanılmasına izin verilebilir.

Projelerin değerlendirilmesi

MADDE 16- (1) Projeler;

a) Bilimsel, eğitsel veya yasal gerekçeleri,

- b) Hayvan kullanımını gerekçeleri,
- c) Prosedürlerin mümkün olan en insani ve çevreye duyarlı şekilde gerçekleştirilmesinin tasarlanması,
- ç) Tahmin edilen bilimsel faydaları ve eğitim yönünden değeri,
- d) 3R ilkesine uyumu,
- e) Prosedür şiddetinin sınıflandırılması,
- f) Elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı,
- g) Öldürme metotları, prosedürler, anestezi, tekrar kullanım, bakım ve barınma şartlarının geçerli mevzuata uygunluğu,
- ğ) Geriye dönük değerlendirmenin yapılıp yapılmayacağı ve ne zaman yapılacağı, kriterlerine göre KTÜ HADYЕК tarafından değerlendirilir.

Eğitim çalışmaları

MADDE 17- (1) KTÜ HADYЕК aşağıdaki eğitim çalışmalarını yapar.

- a) Deney hayvanları ile uğraşan ve/veya uğraşacak olan araştırmacıların eğitimleri için deney hayvanları kullanım sertifikası programları açar. Başarılı olanlara “*Deney Hayvanı Kullanım Sertifikası*” verilir.
- b) Deney hayvanı üretilmesi, yetiştirilmesi ve bakımında görevli personelin periyodik olarak meslek içi eğitim almasını sağlar.
- c) Eğitim programları KTÜ HADYЕК tarafından belirlenmiş yetkili kişiler tarafından yürütülür.
- ç) Deney hayvanı kullanım sertifika programının Üniversitede nasıl yürütüleceği ve ne zaman açılacağına KTÜ HADYЕК önerisi ve Üniversite Yönetim Kurulu/Senatosunun onayı ile karar verilir.
- ç) Sertifika programı Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası Eğitim Programına Dair Genelge(2007/11) hükümlerine göre hazırlanır.
- d) Düzenlenen sertifika eğitim programları otuz gün önce HADMEK’e bildirilir.
- e) Deney hayvanları kullanım sertifika programında derslerin %80’ine devam etmek zorunludur. Program sonunda yapılacak sınavda başarılı olmak için 100 üzerinden 70 puan almak gerekir. Programa kaydolup devam ve başarı şartını yerine getirenlere “*KTÜ-Deney Hayvanı Kullanım Sertifikası*” verilir. Sertifika Rektör ve KTÜ HADYЕК Başkanınca imzalanır.
- f) KTÜ HADYЕК sertifika eğitim programları sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerler bilgilerinin HADMEK’e bildirmekle yükümlüdür.

MADDE 18- (1) Bu Yönergeye esas olan yönetmelik hükümleri dışında başka kuruluşlardan alınmış olan deney hayvanı kullanım sertifikalarının ya da benzerlerinin bu yönetmelik hükümlerine göre eşdeğer olup olmadığına KTÜ HADYЕК karar verir. Yönetmelik hükümlerine göre kurulmuş etik kurullardan verilen sertifikaların eşdeğer olup olmadığına KTÜ HADYЕК karar verir.

MADDE 19- (1) Lisans/yüksek lisans düzeyinde deney hayvanı kullanımı ile ilgili alınmış olan eğitimlerin sertifika programına eşdeğer olup olmadığına KTÜ HADYЕК karar verir.

Çeşitli hükümler

MADDE 20- (1) KTÜ HADYЕК’in yazışmaları gizli olup, bu Yönergede belirtilen yetkili kurumlar dışında üçüncü şahıslara bilgi verilemez.

MADDE 21- (1) KTÜ HADYЕК’in oluru onaylanan protokolde belirtilen konu ve süre için geçerlidir. Süresinde bitirilemeyen projeler için ek süre istenmesi zorunludur.

MADDE 22- (1) KTÜ HADYEK'in oluru verilen protokole uygun olmak kaydıyla geçerlidir. Protokolde değişiklik talebi olması durumunda KTÜ HADYEK'in önceden bilgilendirilmesi ve ek onay alınması zorunludur.

MADDE 23- (1) Bu Yönergede belirtilen hususlara uymayanlara ve yetkisi olmadığı halde hayvan deneyi yapanlara 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi gereğince idari para cezası uygulanır.

MADDE 24- (1) Bu Yönergede belirtilmeyen hususlarda ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri geçerlidir.

MADDE 25- (1) Bu Yönergeye göre KTÜ HADYEK oluşturuluncaya kadar mevcut KTÜ HADYEK görevine devam eder.

Yürürlük

MADDE 26- (1) Bu Yönerge, Üniversite Senatosunca kabul edildikten sonra Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kuruluna sunulur. Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

(2) Bu Yönergenin yürürlüğe girmesi ile Üniversite Senatosunun 15.09.2008 tarih ve 220/4 sayılı kararı ile onaylanmış olan "*Karadeniz Teknik Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Yönergesi*" yürürlükten kalkar.

Yürütme

MADDE 27- Bu Yönerge hükümlerini Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü yürütür.